

Yttrande

Datum
2024-04-18

Diarienummer
4.5.17-03407/2024

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över EU:s Klimatmål 2040 och industriell koldioxidförvaltning

(Ert dnr KN2024/00503)

Jordbruksverket har beretts tillfälle att yttra sig över Europeiska kommissionens meddelande om EU:s klimatmål till 2040 (COM(2024)63) och om industriell koldioxidförvaltning (COM(2024)62).

Jordbruksverket har inga synpunkter på Europeiska kommissionens meddelande om industriell koldioxidförvaltning (COM(2024)62).

Jordbruksverket har inte heller några synpunkter på kommissionens meddelande om EU:s klimatmål till 2040 (COM(2024)63). Däremot vill Jordbruksverket poängtera några frågetecken kring förslaget konsekvensanalys¹. Det handlar främst om antaganden som gjorts i de modellkörningar som ligger till grund för de scenarier som används i meddelandet och som beskrivs i konsekvensanalysen.

I konsekvensanalysen beskrivs tre underliggande scenarier som visar på hur utsläppen kan minska för att nå utsläppsmålen. De antaganden som görs i dessa scenarier skulle, ifall de realiseras ha påverkan på BNP, jordbrukets kostnader för investeringar, livsmedelsproduktionen och markanvändningen inom EU.

Markanvändningen i scenarierna styrs bland annat av efterfrågan på biobränslen. För att möta en ökad efterfrågan och för att minska importbehovet behöver produktionen biomassa öka i alla scenarier. Den största ökningen i samtliga scenarier sker genom en ökning av produktionen av energigräs och energiskog; men även en ökning användning av restprodukter från jordbruket.

Den ökade produktionen reflekteras i en ökad areal åkermark i två av scenarierna på ca 1,2 miljoner ha, där arealen som behövs för energigräs blir mellan 7 och 10,6 miljoner ha i de olika scenarierna. Detta kan jämföras med de scenarier som togs fram i en tidigare kommunikation (A clean planet for all²) där arealen som

¹ SWD(2024)0063

² eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0773&from=EN

behövdes för energigräs 2050 låg mellan 9 och 29 miljoner ha. Arealen skogsmark ökar med 4,9 miljoner ha och arealen våtmarker med 1,4 miljoner ha i två av scenarierna. All den ökade arealen i scenarierna tas från arealen gräsmarker som minskar med mellan 5,2 och 9,3 miljoner ha i de olika scenarierna.

Jordbruksverket lämnar följande kommentarer på konsekvensanalysen:

- Konsekvensanalysen beskriver varken storleken på potentialen för olika åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser inom jordbrukssektorn eller hur stor andel av utsläppen som antas omfattas av åtgärder.
- Två åtgärder som omnämns och som man lägger stor vikt på är fodertillsatser och nitrifikationshämmare. Effekterna av dessa åtgärder är fortfarande osäkra.
- Potentialen för dessa åtgärder är lägre för svenska förhållanden eftersom fodertillsatser inte kan ges till djur som är på bete och nitrifikationshämmare inte har samma effekt i Sverige bland annat för att man använder mindre andel ammoniumkväve.
- I alla scenarier antas en stor ökning av arealen fleråriga energigrödor. I Sverige är trenden vikande för energiskog och intresset för energigräs är försumbart. Det är i alla fall för Sveriges del inte troligt med en kraftig omställning till fleråriga energigrödor.
- Scenarierna ger en stor omställning av jordbruksmark där gräsmarker omvandlas till skog eller åkermark och där åkermarken övergår till fleråriga energigrödor. Det framgår ej av scenarierna var inom EU denna omvandling ska ske. Oavsett var omställningen sker är det en stor omvandling som kan antas ge stora effekter på livsmedelsproduktionen inom EU.
- Scenarierna presenteras på en aggregerad nivå. Ifall dessa scenarier kommer att användas för att sätta nationella mål behöver hänsyn tas till nationella förutsättningar:
 - Krav på att minska utsläppen inom jordbrukssektorn på nationell nivå kan inte baseras enbart på nationella utsläpp utan behöver även differentieras baserat på potentialen för att minska utsläppen för det aktuella landet. Annars blir risken att man sätter orimliga förväntningar på åtgärder inom Sverige där potentialen i själva verket är liten.
 - Om det sätts nationella krav att omvandla naturbetesmarker till åkermark eller till skog skulle det få förödande konsekvenser för den biologiska mångfalden och gå emot de föreslagna kraven inom förordningen om restaurering av natur att återskapa naturbetesmarker.

Meddelandet ger alltså inga förslag på mål inom jordbrukssektorn, men framtida beslut kan komma att baseras på de scenarier som tagits fram till meddelandet.

Att basera beslut om bindande mål på scenarier som inte är framtagna på ett transparent sätt och med antaganden om en kraftigt förändrad livsmedelsproduktion kan skapa orealistiska förväntningar på sektorn och i förlängningen leda till att klimatmålen inte nås.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Per Bodin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Olof Johansson, Eva Johansson och Jacob Landsjö deltagit.

Christina Nordin

Per Bodin

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.